

Kymenlaakson Kylät

Klamilan ATK-opastukset
Senioreille ja vasta-alkajille

Opastuksen aiheet 13.3.

- Internetin hyötykäyttö
 - Selaimet ja selaintoiminnot
 - Netiketti
 - Verkkotunnukset
 - Sivustoja ja palveluita eri käyttötarkoituksiin
- Sähköposti
- Hakukoneen käyttäminen

Internet Selaimet

”Tietokoneohjelma, jolla käyttäjä voi ladata ja katsella HTML-muotoisia tiedostoja” – fi.wiktionary.org

- Internet-sivut sijaitsevat tietokoneilla, joille käyttäjällä on vapaa pääsy Internet-verkon välityksellä. Näitä tietokoneita nimitetään **palvelimiksi**.
- Sivut ovat todellisuudessa tiedostoja, joiden sisältö on rakenteellisesti esitetty.
- Selain käytännössä ”tulkitsee” tiedostojen sisältämän tekstin ja muuntaa sen helpommin luettavaan muotoon.

Selainten Markkinaosuus

Selain	Kokonaismarkkinaosuus
Microsoft Internet Explorer	56.73%
Firefox	19.34%
Chrome	16.37%
Safari	5.55%
Opera	1.59%
Kaupallinen tai tunnistamaton	0.25%
Mozilla	0.02%
Flock	0.01%
Konqueror	0.01%

Lähde: Netmarketshare.com
2013

Käytetyimmät Selaimet

- Microsoft Internet Explorer
 - Suljetun lähdekoodin selain, joka toimitetaan Windows-käyttöjärjestelmän mukana.
 - Viimeisin versio 11
- Mozilla Firefox
 - Avoimen lähdekoodin selain, Mozilla-projektin ylläpitämä.
- Google Chrome
 - Freeware selain, perustuu avoimen lähdekoodin Chromium-selaimeen.

Selaintoiminnot

- Kirjanmerkit
 - Internet-sivu voidaan merkitä muistiin lisäämällä se **kirjanmerkkeihin (Suosikit IE)**.
- RSS-syötteet
 - Joillakin usein päivittyvillä sivustoilla on erityinen RSS-sivu, jonka tilaamalla uudet artikkelit näkyvät ilmoituksina selaimessa.
- Sivuhistoria
 - Tallentaa tietoja vierailuista sivustoista ja sivuista.
- Aloitussivu
 - Sivun joka avataan selaimen käynnistyessä. Asetettavissa asetuksista.

Kymenlaakson Kylät ry

Tarkastelet syötettä, joka sisältää usein päivittyvää sisältöä. Kun tilaat syötteen, se lisätään yleiseen syöteluetteloon. Syötteen päivittyvä sisältö ladataan tietokoneeseen automaattisesti ja sitä voidaan tarkastella Internet Explorerilla ja muilla ohjelmilla.

[Lisätietoa syötteistä](#)

 [Tilaa tämä syöte](#)

Vastaa toimintakyselyyn ja vaikuta tulevaan toimintaan

10. maaliskuuta 2014, 20:31:24 | [Joni Tyviö](#) →

Kymenlaakson Kylät ry on julkaissut toimintakyselyn, jonka tavoitteena on kerätä tietoa yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi. Kyselyn lopussa vastaaja voi antaa kirjallista palautetta yhdistyksen toiminnasta.

Vastaaminen tapahtuu nimettömänä eikä yksittäisiä vastauksia julkaista!

Täytä kysely klikkaamalla tätä linkkiä.

 [Huomautukset \(0\)](#)

Näytetään 10 / 10

• All 10

Lajitteluperuste:

- ▼ Päivämäärä
- Otsikko
- Tekijä

Suodata luokan mukaan:

Hallitusblogi	2
Hankkeet	4
Kylätoiminta	3
Tapahtumat	2
Tiedotteet	8
...	?

KIRJASTOT.fi

Makupalat

Linkkikirjasto (BETA)

Etusiv

Asia

Aiheet | Kaikki

- ▶ Vapaa-aika
- ▶ Koti
- ▶ Terveys ja sairaus
- ▶ Työ ja koulu
- ▶ Media ja viestintä
- ▶ Urheilu
- ▶ Kulttuuri
- ▶ Liikenne

Makeat ja suos

Makeiden ja suos reseptejä.

Lisää Suosikit-kansioon

Suosikit

Syötteet

Sivuhistoria

Näytä päivämäärän mukaan

- 3 viikkoa sitten
- 2 viikkoa sitten
- viime viikolla
- maanantai
- tänään
- Computer
- fi.msn (fi.msn.com)
- kymenlaaksonkylät (kymenlaaksonkylat.fi)
- makupalat (www.makupalat.fi)
- Makupalat**
- Tietokone

Internet-asetukset

Yleiset Suojaus Tietosuoja Sisältö Yhteydet Ohjelmat Lisäasetukset

Kotisivu

 Jos haluat luoda kotisivuvälilehtiä, kirjoita jokainen osoite omalle rivilleen.

Käynnistys

Aloita edellisen istunnon välilehdistä

Aloita kotisivulta

Välilehdet

Muuta Internet-sivujen esitystapaa välilehdissä.

Selaushistoria

Poista väliaikaiset tiedostot, sivuhistoria, evästeet, tallennetut salasanat ja lomaketiedot.

Poista selaushistoria lopetettaessa

Ulkoasu

Verkkotunnukset

- Verkkotunnus on kirjaimista koostuva nimi, joka on helpompi muistaa kuin tietokoneiden käyttämät IP-osoitteet. Esim:
 - www.kymenkylat.fi = 81.22.253.184
- Verkkotunnus rakentuu lopussa olevasta ylätason aluetunnuksesta ja sen vasemmalla puolella olevista alemman tason verkkotunnuksista:

WWW . KYMENKYLAT . FI

Palvelu
(aliverkkotunnus)

Toimialue

Aluetunnus

Verkkotunnukset

- Verkkotunnus kirjoitetaan selaimen osoiteriville joka sijaitsee selainikkunan ylälaudassa.

Verkkotunnukset

- Aiemmin Internet-sivut ohjeistettiin löytymään www.-alkuisessa osoitteessa, mutta nykyään käytännöstä on luovuttu jolloin Internet-sivut löytyvät lähes aina ilman www.-alkua.
- Aluetunnuksia (maatunnukset) ovat mm. .fi, .se, .co.uk, .us, .de, .ax,...
- Aluetunnuksien lisäksi on olemassa myös muun muassa .com, .org, .net, .info -päätteitä.
- Kaikki päätteet:
<http://data.iana.org/TLD/tlds-alpha-by-domain.txt>

HTTP ja HTTPS ero

- Verkkotunnuksen alussa on aina protokollatunnus. HTTP on Internet-sivujen katseluun käytetty protokolla.
 - HTTP protokolla siirtää kaiken tiedon salaamattomana.
 - HTTPS protokolla siirtää kaiken tiedon salattuna. HTTPS käyttää varmenteita tiedon salaamiseen palvelimen ja käyttäjän tietokoneen välillä
- Muista tarkistaa, että verkkotunnuksen alussa lukee **https:// kun käytät pankkipalveluita tai kirjaudut johonkin palveluun.**

Netiketti

- Ole kohtelias: Älä kirjoita mitään sellaista, mitä et olisi valmis sanomaan kasvotusten
- Kunnioita vastaanottajan sähköpostilaatikkoa: Älä tarkoituksella kuormita toisen postilaatikkoa ja harkitse liitetiedostojen tarpeellisuutta.
- Ole oma itsesi: Käytä nimimerkkiä tai esiinny ilman nimeä palveluissa, joissa se on yleinen käytäntö.
- Kirjoita harkiten: Kirjoita viesti keskusteluryhmiin varmistaen, että viestisi liittyy ryhmän aiheeseen. Varmista, ettei aiheesta ole jo olemassa ketjua. Älä lähetä samaa viestiä useita kertoja.
- Noudata huolellisuutta tiedostojen levityksen suhteen.
- Tiedä mihin sitoudut: Varmista palvelun käyttöehdot ennen rekisteröitymistä.
- Muista lähdekritiikki!
- Muista seuraavat lait: Tekijänoikeus- ja tavaramerkkilaki, viestintäsalaisuus, henkilötietolaki ja rikoslaki.

Lähde: <http://www.internetopas.com/netiketti/>

Hyötysivustoja

- <http://www.makupalat.fi/fi/linkit/kategoriat> – Linkkitietokanta
- Verkkokauppoja:
 - <http://www.verkkokauppa.com/> – Tietotekniikkaa ja elektroniikkaa
 - <http://verkkokauppa.starkki.fi/fi/> – Rakennustarvikkeita
 - <http://www.veneilijanverkkokauppa.fi/> – Veneilytarvikkeita
 - <http://www.kodin1.com/shop/fi/kodin1> – Sisustus
- <http://fi.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Etusivu> – Avoin, käyttäjien ylläpitämä sähköinen tietosanakirja

Keskustelufoorumit

- Keskustelufoorumit ovat sivustoja, joilla pääasiassa rekisteröityneet käyttäjät voivat aloittaa keskusteluketjuja aiheryhmissä ja vastata aloitettuihin ketjuihin.
- Keskustelufoorumeita:
 - <http://keskustelu.plaza.fi/> – Otavamedian ylläpitämä laaja keskustelufoorumi, vaatii rekisteröitymisen
 - <http://keskustelu.suomi24.fi/> – Suomi24 Oy:n ylläpitämä foorumi, ei vaadi rekisteröitymistä
 - <https://groups.google.com/forum/#!overview> – Google:n ylläpitämä keskusteluryhmäkokonaisuus

Sähköposti

- Sähköposti on kirjallisten viestien välittämiseen tarkoitettu viestintämenetelmä, joka käyttää tätä tarkoitusta varten luotuja protokollia.
- Sähköpostia lähettääkseen ja vastaanottaakseen käyttäjä tarvitsee sähköpostitilin (usein muotoa etunimi.sukunimi@esimerkki.fi) ja salasanan.
- Useimpia sähköposteja voidaan lukea Internet-selaimella tai käyttää sähköpostiohjelmalla, joka noutaa ja lähettää viestit sähköpostipalvelimelle.

Sähköpostiohjelmia

- **Windows Live**: Sisältää muiden ohjelmien lisäksi sähköpostiohjelman.
- Microsoft Outlook: Office -paketin mukana tuleva sähköpostiohjelma.
- **Mozilla Thunderbird**: Mozilla -projektin ylläpitämä sähköpostiohjelma.
- **Pegasus Mail**: David Harrisin kehittämä ja ylläpitämä sähköpostiohjelma.

Sähköpostiasetukset ohjelmalle

- Sonera
 - <http://www5.sonera.fi/ohjeet/S%C3%A4hk%C3%B6postiasetukset>
- Elisa & Saunalahti
 - <http://asiakastuki.elisa.fi/ohje/2/#sahkopostin-asetukset>
- KYMP
 - <http://www.kymp.fi/fi/yksityisille/hinnatjasopimusehdot/ohjeet/sahkopostiohjeet>

Sähköpostiviesti

- Vastaanottaja: Sen henkilön sähköpostiosoite (esim. matti.meikalainen@gmail.com), jolle viesti lähetetään.
- Kopio: Sen henkilön osoite, jolle lähetetään viestin kopio.
- Piilokopio: Sama kuin kopio, mutta muut vastaanottajat eivät näe tähän kenttään lisättyjä osoitteita viestin tiedoissa.
- Viesti: Varsinainen viesti.
- Liitteet: Liitetiedostot, jotka lähetetään lähettäjän tietokoneelta.

@-merkki → Alt Gr + 2

Sähköpostin tietoturva lyhyesti

- Sähköpostiviestien sisältöä ei salata eivätkä viestit liiku aina salattua yhteyttä pitkin: Älä siis välitä viesteissä käyttäjätunnuksia, salasanoja tai muuta arkaluonteista tietoa! **Sähköpostitse välitetyt salasanat** tulisi aina vaihtaa välittömästi uusiin.
- Älä lataa sähköpostin liitteitä viesteistä, jotka ovat epäilyttäviä tai lähettäjä on sinulle tuntematon.
- Tarkista sähköpostissa tulleet liitetiedostot virusten ja haittaohjelmien varalta. Kuvatiedostot levittävät usein huomaamatta haittaohjelmia koneelle.

Sähköpostitilin kansiot

- Vastaanotetut/Postilaatikko: Vastaanotetut sähköpostiviestit.
- Lähetetyt: Lähetetyt sähköpostiviestit.
- Luonnokset: Tallennetut, ei-lähetetyt viestit.
- Roskaposti: Roskaposteiksi merkityt viestit. Osassa sähköpostipalveluista roskaposti pyritään tunnistamaan automaattisesti.
- Roskakori: Poistettavaksi merkityt viestit. Joissain palveluissa viestit poistetaan välittömästi.
- Omat kansiot: Sähköpostitilissä ja/tai -lukuohjelmassa voidaan määritellä omia kansioita joihin viestejä voi lajitella aiheen tai lähettäjän mukaan.

Hakukoneen käyttö (Google)

- Suosituinta hakukonetta ylläpitää Google Inc.
 - Google hakukoneen käyttöä kuvastamaan on syntynyt puhekielinen sana ”Googlettaa”.
- Haut perustuvat avainsanoihin, joita hakukone ylläpitää listattuaan Internet-sivuston.
- Vaikka Google-hakukone on suosituin hakukonepalvelu, ei se kuitenkaan listaa sivustoja joita sen ei ole pyydetty listaavan. Google ei siis tunne kaikkia julkaistuja Internet-sivustoja!

Hakuoperaattorien käyttö

- "Kymenlaakson Kyläportaalin käyttäjärekisteri"
 - Hakee täsmälleen samanlaista ilmaisua
- Panda site:fi.wikipedia.org
 - Hakee Panda -avainsanaa sivustolta fi.wikipedia.org
- Panda -site:fi.wikipedia.org
 - Ei hae Panda -avainsanaa sivustolta fi.wikipedia.org
- Panda -karhu
 - Jättää tulokset, joista löytyy sana **karhu**.

Hakuoperaattorien käyttö

- panda -karhu site:fi.wikipedia.org
 - Hakee avainsanaa **panda** sivustolta fi.wikipedia.org, mutta jättää pois sivut joista löytyy sana **karhu**.
- ”aiheena on * peruskäyttö”
 - Tähti (*) toimii täydennysmerkkinä täsmällistä ilmaisua haettaessa.

Lisätietoja ja esimerkkejä:

https://support.google.com/websearch/answer/136861?hl=fi&ref_topic=3180167

Lopuksi

- Kielimuurin helpottamiseen ulkomaisilla sivustoilla:
 - <https://translate.google.fi/?hl=fi&tab=wT> Google Kääntäjä, joka kääntää kohtuullisesti englannista suomeksi.
- Verkkokauppaan tutustuvalla suositeltava sivusto:
 - <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/kuluttajalle/etamyynnti/> Kuluttajaviraston tietopaketti etämyynnistä

Materiaali ladattavissa osoitteesta:
<http://www.kymenkylat.fi/opastusmateriaali/>